

A bécsi Collegium Hungaricum tagjainak multévi munkálkodása

A bécsi Collegium Hungaricum kilencedik munkaéve a mostoha körülmények dacára — hála a Gondviselésnek — igen eredményes volt. Sajnos, az ösztöndíjas tagok, tehát a tulajdonképeni kollegisták száma ez évben is nagyon csekély volt, de a hosszabb időre beutalt vendégtagok száma szépen emelkedett s úgy az ösztöndíjasok, mint a hosszabb ideig a kollégiumban tartozkodó vendégtagok szaktudományi kutató, vagy szaktanulmányi továbbképző munkálkodása által a kollégium megfelelhett nemes és jelentős missziójának. Mind szélesebb körben nyilvánvalóvá lesz az a tény, hogy kutató céllal, vagy szaktanulmányi céllal munkálkodni óhajtok — s ez vonatkozik elsősorban az ösztöndíjas kollegistákra — épp a kollégiumi szervezetben és a kollégiumi szervezet által érik el a legnagyobb mértékben kitűzött céljukat. A kollégiumnak határozottan erkölcsi és tudományos súlya van már; a tagok eredményes munkálkodása, aztán a kollégiumnak a magyar szaktudományi élet terén, annak föltárása által végzett missziós munkája, a bécsi egyetemi, főiskolai és tudományos személyekkel, intézményekkel olyan kapcsolatba hozta az intézetet, hogy a tagok munkálkodása a legrendszeresebben, a legcélravezetőbben és a legközvetlenebbül épp a kollégium erkölcsi súlya által történhetik meg. E kapcsolatok értékét és jelentőségét a külföld is elismeri s méltatja, amit bizonyít pl. az a tény is, hogy az olasz kultuszminiszter az olasz főiskolák rektoraihoz intézett köriratában felhívja az egyetemek figyelmét arra, hogy a kutatómunkára, vagy szaktanulmányi célból Bécsbe menők a kollégiumban vendégtagok lehetnek, ami épp a kollégiumnak kapcsolatai által igen kedvező s lényegesen elősegíti és eredményessé teszi munkálkodásukat. Ugyanígy ítélik meg a kollégium jelentőségét amerikai részről is. A kollégiumnak mint összeségnek hatása az egyes tagokra szintén

igen kedvező, látókörszélesbítés, ösztönzések nyérése szempontjából.

*

Az ösztöndíjas kollégisták valamennyien kutatómunkásságot fejtettek ki levéltárakban, klinikai intézetekben, muzéumokban, vagy egy-egy professzor speciális irányítása mellett. Munkálkodásuk eredményességéről referátumokon kívül professzorokkal való beszélgetések által is meggyőződést szerezhettünk. Az ösztöndíjasok valamennyije el is érte kitűzött célját, idej munkálkodásuk eredményéről publikációik fognak tanubizonytságot tenni.

A kollégium ösztöndíjas tagjainak az eddigi 9 év alatt megjelent publikációit a néhai Klebelsberg Kunó gróf emlékkiállításra összegyűjtöttük, a főbb szakmák szerint csoportosítva s ezek alapján a kollégiumban való tartózkodásuk óta publikációik (könyvek vagy szakfolyóiratokban megjelent tanulmányok) száma 1933. február 1-ig: 616; megjelenés alatt 58 (ezek közül néhány azóta már megjelent). E szám beszédes bizonytsága annak, hogy ösztöndíjasaink szinte kivétel nélkül át vannak hatva attól a kollégiumi szellemtől, amely a legmagasabb fokú kötelezettségeljesítést, a legönfeláldozóbb munkálkodást és nemzeti kultúránk érdekében kifejtett önzetlen áldozatkészséget jelenti. Ez összetartozandóságnak tudatos áérezését symbolice is kifejezésre is juttatták kollégistáink, amikor az ezévi kollégiumi együttes összejövetelel e szellem ápolására a bécsi Collegium Hungaricum serleg statutumait állapították meg.

A hosszabb ideig (egy év, vagy egy szemeszter) valamint a rövidebb ideig a kollégiumban tartózkodó vendégtagok szintén szaktudományi kutató munkásságot fejtettek ki vagy szaktanulmányokat végeztek. — A vendégtagok egy része kongresszusokon vett részt, vagy hivatalos kiküldetésben volt itt.

*

A tudományos és kulturális kapcsolatok elmélyítése ez évben is igen élénk volt. A nyelvünk izolaltsága miatt nem ismert, vagy elhanyagolt szakirodalmat a hozzánk forduló idegen kutatóknak hozzáférhetővé tettük a tudományos fölhasználásra. Nagyon kívánatos volna e szempontból a már múlt évi jelentésemben felemlített elgondolásomnak, egy „Wissenschaftlicher Anzeiger aus Ungarn” című rendszeres közleménysorozatnak testelölthetése, mely a külföldi szaktudósok számára fontos tudományos

publikációinknak bő kivonatban való ismertetését felölelné (kb. 15 szak jönne tekintetbe s negyedévenként egy-egy szak két oldalas ismertetését lehetne a tekintetbe jövő szakembereknek, intézményeknek, illetve intézeteknek megküldeni).

A bécsi tudományos, közéleti és társadalmi előkelőségek részére a magyarság ügyét szolgáló missziós tevékenységünként az idén is voltak előadásaink, melyek közül elsősorban ki kell emelnünk gróf Teleki Pál professzor előadását egy aktuális gazdasággeográfiai témáról. A következő tanévre tervbe van véve Kodály Zoltán előadása a magyar népdalról, Éber Antal közgazdasági vonatkozású előadása és még néhány más szaktudományi kiválóságunké. Ezeknek határozottan nagy visszhangjuk volt eddig és meggyőződésünk, hogy a kollégium tagjainak munkálkodásán és a fentvázolt szaktudományi feltáró munkálkodásunkon kívül, a kollégium az ilyen előadások által nagyban hozzájárulhat előítéletek megváltoztatásához, igaz értékeink megismeréséhez.

Magyar nyelvű kollégiumi előadásaink közül megemlítjük Kapy Béla dunántúli evangélikus püspök előadását: A külföldi magyar ember etikája címen, továbbá Mécs László felvidéki költőnk előadójét. Voltak műtörténeti és néprajzi vonatkozású előadásaink is német nyelven, kollegistáink részére, megfelelő muzeális vezetésekkel. Többek között Rungaldier docens, Lebzelter muzeumi kusztosz is tartott értékes szakelőadásokat.

*

A tudományos kapcsolatok elmélyítését célozzák a kollégium igazgatójának, mint a bécsi egyetem magántanárának egyetemi előadásai, nemkülönben a bécsi néprajzi múzeum munkaközösségének meghívására a magyar mesekutatásról tartott nagyobb előadása, valamint a bécsi Magyar Akadémikusok Egyesületében és a bécsi Pazmaneumban tartott előadásai az irodalom és művészet lényegéről. A bécsi Rádió felkérésére: „Kulturális élet Ausztriában” címen beszélt.

A kollégium dísztermében tartattak a következő jelentősebb rendezmények: Az osztrák népszövetségi liga a néhai Apponyi Albert gr. emlékünnepelet a kollégiumban tartotta, a nagy halotthoz méltó impozáns keretek között. A bécsi Verein der Museumsfreunde Savoyai Eugen herceg emlékezetére rendezett kiállításon kívül néhány előadást is tartott a bécsi legnevezetesebb barokk-paloták dísztermében. Kérelmükre a kollégium dísztermét is átén-

gedtük egy előadás céljaira, melyen Stix Alfréd, az Albertina igazgatója beszélt: Savoyai Eugen és a bécsi műgyűjtemények címen. Mindkét alkalommal a legelőkelőbb meghívott közönség jelent meg. Az Apponyi-emlékünnepeken az összes bécsi követéségek, az osztrák kormány, a tudományos és közéleti előkelőségek voltak jelen. A kollégium igazgatója minden alkalommal rövid bevezető beszédet mondott, melyben megfelelő módon kitért a kollégiumnak szellemi és kulturális együttműködést szorgalmazó munkálkodására is.

E nagyszabású és kulturális vonatkozású előadásokon kívül társadalmi vonatkozású összejövetelekre is alkalom nyílt, amennyiben az Österreichisch-Ausländischer Studentenklub — amelynek élén Innitzer érsekkardinális és Kuppers egyetemi professzor állanak —, azután a Bécsi Magyar Akadémikusok Egyesülete, nemkülönben a Wiener Frauenakademie — Zita professzor vezetése alatt — és a bécsi Szent István jótékonyági egyesület, melynek élén Serédi hercegprímás és Batthyányi hercegné állanak, — rendezményét egy-egy alkalommal a kollégium dísztermében tartotta. — A bécsi nemzetközi ének- és zongoraverseny első és második díjával kitüntetett énekművészei, Mlle Ines Jouglet Párizsból. és Szelényi Tibor Budapestről, a kollégium meghívására hangversenyt adtak, melyen a magyar és francia követségen kívül a bécsi zenei világ számos kitűnősége volt jelen.

Nagy súlyt helyezünk arra is, hogy az egyetemi, miniszteriális és tudományos körökkel való társadalmi kapcsolataink fenntartassanak, amik az igazgató által eszközölt meghívások, illetve az említett tényezők részéről történt meghívások által igen bensőségesse alakultak ki.

Az idén is számos bécsi és külföldi professzor látogatta meg az intézetet, illetve volt a kollégium vendége. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy valamennyien a legnagyobb elismeréssel adóznak a kollégiumi eszmének és az elért teljesítményeknek.

Cs. Z.

... Nem a tökéletesség mint végcél, hanem a tökéletesedés, érzés és finomodás örökké tartó folyamata az élet célja. Rossz ember az, aki — bármily jó volt is — kezd romlani, kevésbé jó lenni. Jó ember az, aki — bármily értéktelen volt is erkölcsi tekintetben, halad a javulás felé ...

John Dewey